

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

Η συνεισφορά της ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. στην Ελληνική οικονομία κατά την περίοδο 2017-2023

Μάρτιος 2025

Οι κρίσεις επί θεμάτων πολιτικής και οι προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανάλυση εκφράζουν τις απόψεις των ερευνητών και δεν αντανακλούν, κατ' ανάγκη, τη γνώμη των μελών ή της Διοίκησης του ΙΟΒΕ και των οργανισμών που υποστηρίζουν, χρηματοδοτούν ή συνεργάζονται με το Ίδρυμα.

Ερευνητική Ομάδα

Σ. Κουλούρη, Ο. Μάμαλης, Σ. Σταυράκη και S. Danchev

Συντονισμός

Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής του ΙΟΒΕ και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις, οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

Copyright 2025 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ)

Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα

Τηλ.: 210 9211200-10, Fax: 210 9228130 & 210 9233977

E-mail: info@iobe.gr - URL: <http://www.iobe.gr>

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της μελέτης είναι η αποτίμηση της ευρύτερης οικονομικής σημασίας της λειτουργίας και της ανάπτυξης Επιχειρηματικών Πάρκων (ΕΠ) στην Ελλάδα, προς όφελος της ανταγωνιστικότητας των ήδη εγκατεστημένων επιχειρήσεων και των επενδυτών, της εθνικής οικονομίας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης. Το ΕΠ αποτελεί ένα οργανικά ολοκληρωμένο σύνολο δομών, υπηρεσιών και υποδομών που ιδρύεται και λειτουργεί για την υποστήριξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ενώ εγκαθίστανται κάθε είδους επιχειρηματικές παραγωγικές δραστηριότητες του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, με εξαίρεση τα εμπορικά κέντρα.

Η ίδρυση και η ανάπτυξη των ΕΠ γίνεται από ανώνυμες Εταιρείες Ανάπτυξης και Διαχείρισης Επιχειρηματικού Πάρκου (ΕΑΔΕΠ)¹ οι οποίες διαθέτουν μέσω πώλησης γήπεδα προς τους ενδιαφερόμενους για την εγκατάσταση και λειτουργία βιομηχανικών μονάδων. Ο φορέας διοίκησης και διαχείρισης (ΕΑΔΕΠ) των ΕΠ θεσπίζει το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας, στο οποίο ορίζονται οι κανόνες για τη χρήση των υποδομών, των κοινόχρηστων εγκαταστάσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς επίσης και τις υποχρεώσεις τόσο των εγκατεστημένων επιχειρήσεων όσο και της ίδιας της εταιρείας διαχείρισης του Ε.Π., με γνώμονα την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία του.

Η μεγαλύτερη ΕΑΔΕΠ στην Ελλάδα, είναι η ETBA Επιχειρηματικά & Βιομηχανικά Πάρκα (ETBA ΒΙΠΕ).² Ιδρύθηκε το 2003 με κύριο αντικείμενο της, τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την εκμετάλλευση και τη διαχείριση οργανωμένων υποδοχέων οποιαδήποτε μορφής (ΒΙ.ΠΕ. - ΒΕ.ΠΕ. - ΒΙΟ.ΠΑ. – Ε.Π.). Έχει υπό διαχείριση 27 βιομηχανικές περιοχές, όπου βρίσκονται εγκατεστημένες περίπου 2.300 επιχειρήσεις, στις οποίες απασχολούνται περίπου 60.000 άτομα, ενώ φιλοξενεί μερικές από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, όπως ΔΕΗ, Lidl, Coca Cola HBC, ΜΕΤΚΑ, Agrino, ΖΑΓΟΡΙ και άλλες. Η ETBA ΒΙ.ΠΕ., ως ο μεγαλύτερος φορέας ανάπτυξης Ε.Π. υιοθετεί σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης, το οποίο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει δράσεις, όπως η περιβαλλοντική αναβάθμιση υφιστάμενων πάρκων, η υλοποίηση ενεργειακών επενδύσεων, και η δημιουργία νέων πάρκων με στρατηγική θέση στην Ελληνική επικράτεια (π.χ. Πάρκα Αττικής).

Στη μελέτη επιχειρείται μια χαρτογράφηση των Επιχειρηματικών Πάρκων (ΕΠ) στην Ελλάδα, ενώ παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη των επιχειρήσεων με εγκατεστημένες μονάδες εντός των ΕΠ, καθώς και το ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη λειτουργία των ΕΠ. Μέσα από τη μελέτη αναδεικνύεται ο ρόλος της ETBA και προσδιορίζονται ορισμένα πεδία παρεμβάσεων που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην περαιτέρω βιώσιμη ανάπτυξη των ΕΠ στην Ελλάδα.

2 Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2.1 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Η ανοδική πορεία του εγχώριου ΑΕΠ, η οποία είχε ξεκινήσει από το 2017 και διακόπηκε το 2020 εξαιτίας της πανδημίας, συνεχίστηκε με έντονο ρυθμό την τριετία 2021-2023 και ανήλθε σε €225 δισεκ. το 2023.

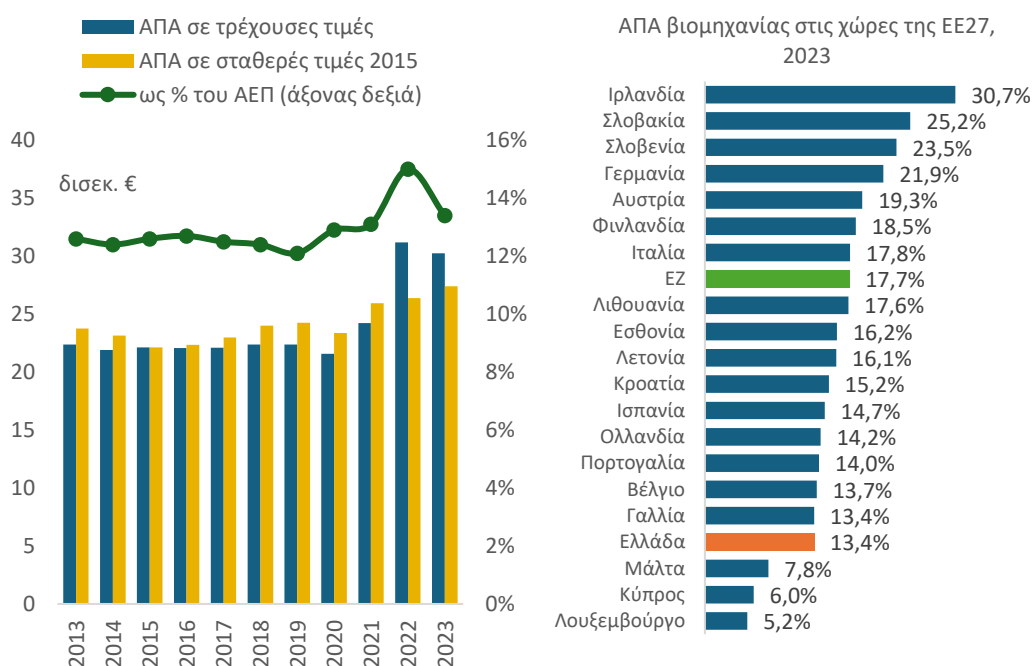
¹ Βάσει του νόμου 4982/2022

² Πηγή: ETBA ΒΙ.ΠΕ.

Αντίστοιχη είναι και η πορεία του τομέα της Βιομηχανίας, με την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) να ενισχύεται σημαντικά από το 2021. Το 2023, όπου σημειώθηκε υψηλό δεκαετίας, η ΑΠΑ ανήλθε σε €27,4 δισεκ., στο 13,4% του ΑΕΠ, από €23 δισεκ. (ή 12,5% του ΑΕΠ) το 2017. Παρά τη σημαντική άνοδο της συμμετοχής της εγχώριας Βιομηχανίας στο ΑΕΠ την τελευταία τριετία, η χώρα παραμένει στις χαμηλότερες θέσεις μεταξύ των χωρών της ΕΕ27.

Ως προς τις επενδύσεις της εγχώριας Βιομηχανίας, αυτές καταγράφουν σταθερά ανοδική πορεία από το 2018. Συγκεκριμένα, το 2023 ανήλθαν σε σχεδόν €6 δισεκ., καταγράφοντας υψηλό δεκαετίας και φτάνοντας στο 19,5% της ΑΠΑ. Ανοδική τάση σημειώθηκε στις εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων την τριετία 2021-2023, με την αξία τους να διαμορφώνεται σε €46,9 δισεκ. το 2023 από €25,8 δισεκ. το 2017, παραμένοντας σημαντικά υψηλότερες από τον μέσο όρο της δεκαετίας. Η απασχόληση στην εγχώρια βιομηχανία κατέγραψε ανοδική πορεία την περίοδο 2013-2023, σημειώνοντας υψηλό δεκαετίας το 2023, καθώς ο αριθμός των απασχολούμενων ξεπέρασε τις 503 χιλ. (ή 12% της συνολικής απασχόλησης), από 429 χιλ. (ή 11,4% της συνολικής απασχόλησης) το 2017.

Διάγραμμα 1: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) Βιομηχανίας*, 2013-2023

Πηγή: Eurostat, National Accounts, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

* Σημ: Περιλαμβάνει τους τομείς: Β – Ορυχεία – Λατομεία, C – Μεταποίηση, D- Ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο κ.α. και Ε – Παροχή νερού, διαχείριση αποβλήτων κ.α.

2.2 Νέα βιομηχανική πολιτική της ΕΕ

Η βιομηχανία αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα για την ελληνική οικονομία, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει έρθει αντιμέτωπος με σημαντικές προκλήσεις από το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, όπως η εκδήλωση της πανδημίας COVID-19 και η ενεργειακή κρίση. Οι γεωπολιτικές εντάσεις έχουν επιφέρει σημαντική διατάραξη των εφοδιαστικών αλυσίδων, αυξάνοντας τις τιμές των ενεργειακών αγαθών και το κόστος παραγωγής. Το συνεχές μεταβαλλόμενο παγκόσμιο περιβάλλον έχει εντείνει τον διεθνή ανταγωνισμό για

βιομηχανικούς κλάδους τεχνολογιών μηδενικών εκπομπών και υψηλής τεχνολογίας, ενώ τα ακραία κλιματολογικά φαινόμενα πλήττουν την εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων, και προκαλούν και αυτά αστάθειες στις εφοδιαστικές αλυσίδες.

Η ΕΕ, αναγνωρίζοντας τη σημασία της βιομηχανίας στη βιώσιμη ανάπτυξη και κατά επέκταση την ανάγκη στήριξης απέναντι στις νέες προκλήσεις, προχωράει στην εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών. Ευρωπαϊκές πολιτικές, όπως το Βιομηχανικό Σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας και η Συμφωνία για Καθαρή Βιομηχανία, καθώς και η αξιοποίηση του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ταμείου Ανάκαμψης, αποτελούν ευκαιρίες για τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο τρόπο ανάπτυξης, τόσο της βιομηχανίας όσο και του συνόλου της οικονομίας.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και η θωράκιση της απέναντι στις νέες προκλήσεις αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε αυτό το πλαίσιο η νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη συνοψίζει τις κατευθύνσεις στις οποίες πρέπει να εστιάσει για το βιομηχανικό μετασχηματισμό της Ευρώπης. Η ενίσχυση της ενιαίας αγοράς, η διασφάλιση της στρατηγικής αυτονομίας, καθώς και η επιτάχυνση της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης αναγνωρίζονται ως θεμελιώδεις συντελεστές του βιομηχανικού μετασχηματισμού της Ευρώπης.

Επομένως, η επίτευξη στόχων κλιματικής ουδετερότητας, η διασφάλιση της στρατηγικής αυτονομίας (εξοικονόμηση ενέργειας, αναδιάταξη εφοδιαστικών αλυσίδων, κρίσιμες πρώτες ύλες), η πράσινη μετάβαση, η ενίσχυση ανταγωνιστικότητας, με την παραγωγή υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντα, και ο ψηφιακός μετασχηματισμός επιχειρήσεων (εξοπλισμός, υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό) αποτελούν τις νέες προτεραιότητές στις οποίες οι βιομηχανικές επιχειρήσεις καλούνται να προσαρμοστούν.

Ομοίως, η εγχώρια βιομηχανία αποτελεί έναν τομέα της ελληνικής οικονομίας με περαιτέρω σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης μέσα από την εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών. Η ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία και οι επακόλουθες εξειδικευμένες στρατηγικές, όπως το σχέδιο για τη βιομηχανία, καθοδηγούν και τα αντίστοιχα εθνικά σχέδια των κρατών-μελών.

Τον Σεπτέμβριο του 2022 το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, αναγνωρίζοντας τη σημασία της μεταποίησης για την ελληνική οικονομία και κοινωνία, παρουσίασε την Εθνική Στρατηγική για τη Βιομηχανία, μαζί με σχετικό Σχέδιο Δράσης. Η Εθνική Στρατηγική για τη Βιομηχανία, βασισμένη στην ευρωπαϊκή στρατηγική, φιλοδοξεί να αποτελέσει το βασικό εργαλείο βιομηχανικής πολιτικής της Ελλάδας για την επόμενη δεκαετία, θέτοντας συγκεκριμένους στόχους για την ενίσχυση της συνεισφοράς της βιομηχανίας στην εγχώρια οικονομία έως το 2030, με απώτερο σκοπό τη σταδιακή σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Τέλος, οι προτεραιότητες του ευρωπαϊκού βιομηχανικού σχεδίου έχουν ενσωματωθεί σε διάφορα σημεία του εγχώριου νομικού πλαισίου αναφορικά με κρίσιμες πρώτες ύλες, τη βιομηχανία μηδενικών καθαρών εκπομπών και σε θέματα ανάπτυξης δεξιοτήτων.

3 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

3.1 Ρυθμιστικό πλαίσιο

Με τον νόμο 4982/2022 θεσπίστηκε ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο για την ίδρυση, ανάπτυξη, διαχείριση και λειτουργία οργανωμένων υποδοχέων. Στόχος του νέου θεσμικού πλαισίου είναι η ενίσχυση της εθνικής οικονομίας και της περιφερειακής ανάπτυξης μέσω της

προσέλκυσης επενδύσεων για την ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων (ΕΠ), και τη δημιουργία οικοσυστημάτων επιχειρήσεων που θα ενισχύσουν την ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής

Ο νόμος προβλέπει, μεταξύ άλλων ρυθμίσεις σχετικά με την παροχή υπηρεσιών, τις υποδομές και την εγκατάσταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Στο νομοθετικό πλαίσιο καθορίζεται και το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη σχέση μεταξύ των εγκαταστημένων επιχειρήσεων και της Εταιρείας Ανάπτυξης και Διαχείρισης, καθώς και ρυθμίσεις αναφορικά με την παροχή φορολογικών κινήτρων για τη διασφάλιση έκτασης από την ΕΑΔΕΠ. για την ανάπτυξη ενός ΕΠ, και την απαλλαγή από τον φόρο μεταβίβασης των επιχειρηματικών οικοπέδων.

Η υπαγωγή όλων των ΟΥΜΕΔ-ΕΠ σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο αποσκοπεί στη διευκόλυνση και επιτάχυνση των διαδικασιών ανάπτυξης και ίδρυσης Επιχειρηματικών Πάρκων και τη δυνατότητα μεταβίβασης της διαχείρισης αυτών, καθώς και την επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων εντός των Πάρκων κυρίως σε ζητήματα αδειοδοτήσεων και διαχείρισης. Σε συνδυασμό με άλλες νομοθετικές διατάξεις, ο πρόσφατος νόμος επέφερε βελτιώσεις και στο μοντέλο αδειοδότησης. Η δημιουργία Επιχειρηματικού Σχεδίου, το οποίο αποτυπώνει τη σκοπιμότητα και οικονομική βιωσιμότητα του ΕΠ και τη συμβατότητα των προβλεπόμενων χρήσεων γης με την προστασία του περιβάλλοντος και τη θέση ανάπτυξής του θεωρείται σημαντική βελτίωση για τη οικονομική βιωσιμότητα του ΕΠ.

3.2 Χαρτογράφηση των βιομηχανικών περιοχών

Η ΕΤΒΑ έχει την εκμετάλλευση και τη διαχείριση 27 Επιχειρηματικών Πάρκων (ΕΠ) τύπου Α1 και Α2, καθώς και 2 Βιομηχανικών Περιοχών (ΒΙ.ΠΕ.) με το προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση επιχειρηματικών πάρκων εντοπίζεται κατά μήκος των βόρειων συνόρων της χώρας (13 ΕΠ), με το μεγαλύτερο σε έκταση (~7,3 χιλ. m²) να βρίσκεται στην περιφερειακή ενότητα Θεσσαλονίκης. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση εγκατεστημένων μονάδων σε ΕΠ εντοπίζεται στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, και συγκεκριμένα στη Σίνδο, με ποσοστό κάλυψης οικοπέδων σχεδόν 99%.

Στη χώρα εντοπίζονται συνολικά 181 άτυπες βιομηχανικές συγκεντρώσεις (ΑΒΣ) σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, με συνολική έκταση περίπου 300 χιλ. στρέμματα.³ Οι περισσότερες άτυπες βιομηχανικές συγκεντρώσεις εντοπίζονται στην περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας (41), με συνολική έκταση περίπου 66,1 χιλ. στρέμματα. Η άτυπη βιομηχανική συγκέντρωση βρίσκεται στην περιοχή των Οινοφύτων, η έκταση της οποίας ανέρχεται περίπου σε 14,6 χιλ. στρεμμάτων, με τη σοβαρότερη περιβαλλοντική όχληση και σημαντική παρουσία μεγάλων βιομηχανικών μονάδων έχει ενταχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης.

Για την παρουσίαση των βασικών οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων με εγκατεστημένες μονάδες σε ΕΠ αντλήθηκαν στοιχεία κύκλου εργασιών και απασχόλησης για δείγμα επιχειρήσεων από τη βάση δεδομένων DataPrisma της ICAP. Τα στοιχεία αφορούν σε μια αρχική λίστα 2.138 επιχειρήσεων⁴ με ΑΦΜ που διατηρούν μία ή περισσότερες εγκατεστημένες μονάδες σε ΕΠ της ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ. Για τον υπολογισμό των βασικών οικονομικών

³ Πηγή: Επιχειρησιακό Σχέδιο για την ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων, ΓΓΒ, 2020

⁴ Ο συνολικός αριθμός εγκατεστημένων μονάδων σε ΒΙΠΕ που βρίσκεται σε λειτουργία ανέρχεται σε 2.228.

μεγεθών, δηλαδή του κύκλου εργασιών και της απασχόλησης που λαμβάνει μέρος εντός ΒΙΠΕ ακολουθήθηκε συγκεκριμένη μεθοδολογία, καθώς δεν είναι γνωστό πόσες εγκαταστάσεις και τι είδους ή μεγέθους διατηρεί η εκάστοτε επιχείρηση εντός των ΕΠ στις οποίες δραστηριοποιείται. Επομένως, για τη δημιουργία ενός επαρκούς δείγματος επιχειρήσεων ανά ΕΠ και την ανάλυση των μεγεθών των δραστηριοτήτων που λαμβάνει χώρα εντός ΕΠ χρειάστηκε να γίνουν υποθέσεις για το μερίδιο της δραστηριότητας εντός των ΕΠ με βάση την έδρα της επιχείρησης και τον κλάδο δραστηριότητας.

Από την ανάλυση των στοιχείων προέκυψε ότι το 62% των εγκατεστημένων επιχειρήσεων σε ΕΠ δραστηριοποιούνται στον Μεταποιητικό τομέα, ενώ το 23,5% εντοπίζεται στο Χονδρικό – Λιανικό εμπόριο. Σχεδόν το 75% του συνόλου του κύκλου εργασιών των εγκατεστημένων επιχειρήσεων προέρχεται από μεταποιητικές επιχειρήσεις, ενώ το 17,4% του κύκλου εργασιών προέρχεται από επιχειρήσεις που ανήκουν στο Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο. Πρωτοπόρος τομέας ως προς την απασχόληση, αναδεικνύεται η Μεταποίηση, με σχεδόν 70% των απασχολούμενων να εντοπίζεται σε επιχειρήσεις του τομέα, ενώ έπεται το Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο, με σχεδόν 20% του συνόλου των απασχολούμενων σε ΕΠ.

Πίνακας 1: Επιχειρήσεις με εγκατεστημένες μονάδες σε Ε.Π. ανά περιφέρεια

Περιφέρεια με Ε.Π.	Αριθμός επιχειρήσεων (% επί του συνόλου)	Απασχολούμενοι (% επί του συνόλου)	Κύκλος εργασιών, εκατ. € (% επί του συνόλου)
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	375 (37,4%)	17.981 (41,2%)	5.038 (42,3%)
ΚΡΗΤΗ	159 (15,8%)	8.837 (20,2%)	1.775 (14,9%)
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	109 (10,9%)	4.229 (9,7%)	1.398 (11,7%)
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	88 (8,8%)	3.051 (7,0%)	1.012 (8,5%)
ΗΠΕΙΡΟΣ	87 (8,7%)	2.944 (6,7%)	969 (8,1%)
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	83 (8,3%)	2.839 (6,5%)	937 (7,9%)
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	60 (6,0%)	2.173 (5,0%)	386,6 (3,2%)
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	28 (2,8%)	984 (2,3%)	267,2 (2,2%)
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15 (1,5%)	619 (1,4%)	116,5 (1,0%)
Σύνολο δείγματος*	1.004	43.656	11.901

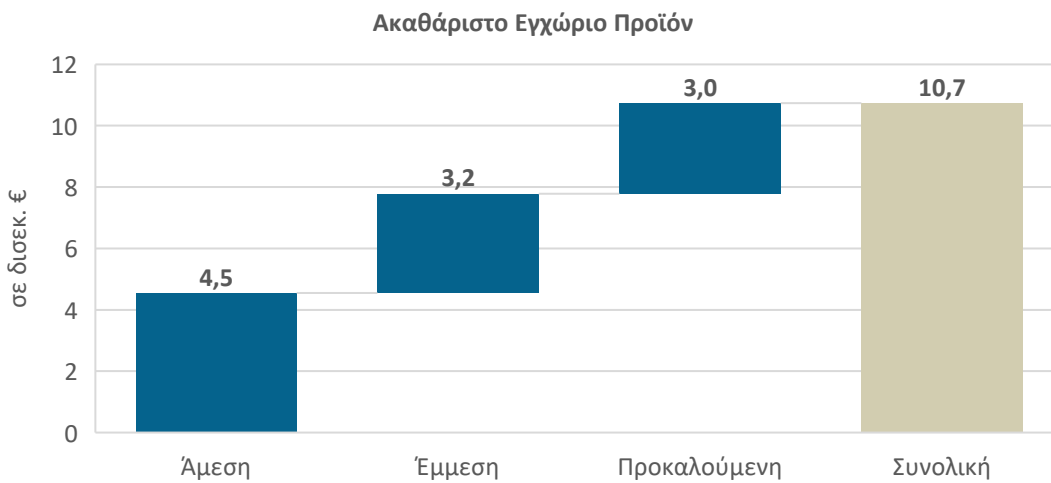
Πηγή: Δείγμα επιχειρήσεων DataPrisma, ICAP. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE. *Σημ: Το δείγμα περιλαμβάνει επιχειρήσεις που δημοσιεύουν ισολογισμό.

Ανά περιφέρεια, στην πρώτη θέση βρίσκεται η Κεντρική Μακεδονία, με 37,4% των επιχειρήσεων, 41,2% των εργαζομένων και το 42,3% του κύκλου εργασιών που παράγεται στα ΕΠ υπό διαχείρισης της ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ (Πίνακας 1). Ακολουθούν οι περιφέρειες Κρήτης (20,2% της απασχόλησης), της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (9,7% της απασχόλησης) και της Θεσσαλίας (7,0% της απασχόλησης).

4 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ Ε.Π. ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

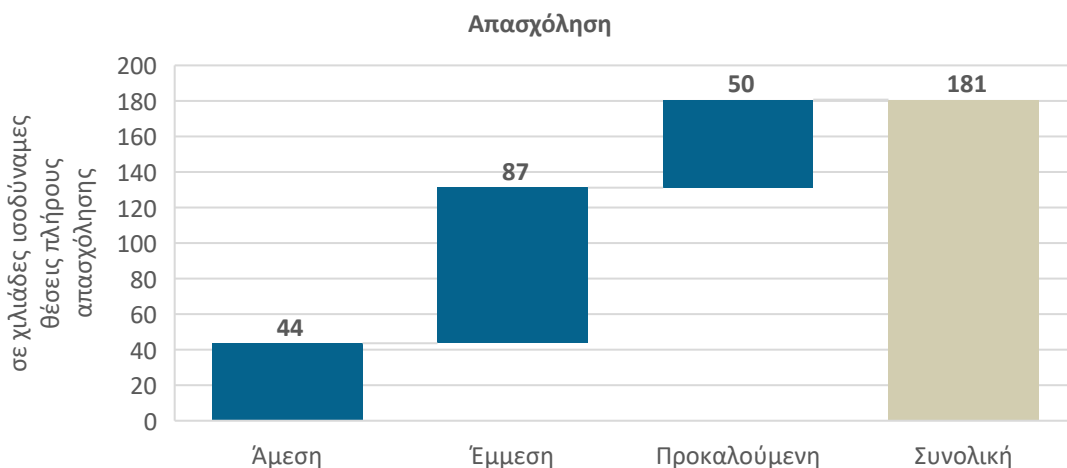
Η εκτίμηση της συνολικής οικονομικής επίδρασης των εγκατεστημένων επιχειρήσεων σε ΕΠ πραγματοποιείται με το υπόδειγμα εισροών-εκροών, το οποίο λαμβάνει υπόψη τις αλληλεξαρτήσεις των κλάδων μιας οικονομίας. Η συνολική συνεισφορά των εγκατεστημένων επιχειρήσεων σε ΕΠ στο ΑΕΠ της χώρας εκτιμάται συνολικά σε €10,7 δισεκ. το 2022, ποσό που αντιστοιχεί στο 5,2% του ΑΕΠ της χώρας. Η άμεση συνεισφορά των Ε.Π. εκτιμάται σε €4,5 δισεκ. και ανέρχεται σε 2,2% του ΑΕΠ, ενώ η έμμεση διαμορφώνεται σε €3,2 δισεκ. Επομένως, για κάθε €1 που δημιουργείται από τις παραγωγικές μονάδες στα ΕΠ, στο ΑΕΠ της Ελλάδας εκτιμάται ότι αυξάνεται κατά €2,4.

Διάγραμμα 2: Επίδραση στο ΑΕΠ από τη δραστηριότητα εντός ΕΠ

Πηγή: Πολυ-περιφερειακό υπόδειγμα εισροών-εκροών IOBE, Eurostat. Ανάλυση IOBE

Διάγραμμα 3: Επίδραση στην Απασχόληση από τη δραστηριότητα εντός ΕΠ

Πηγή: Πολυ-περιφερειακό υπόδειγμα εισροών-εκροών IOBE, Eurostat. Ανάλυση IOBE

Η δραστηριότητα σε ΕΠ προσφέρει άμεσα περίπου 44 χιλ. ισοδύναμες θέσεις πλήρους απασχόλησης, ενώ η έμμεση συνεισφορά ανέρχεται σε 87 χιλ. θέσεις εργασίας. Η συνολική συνεισφορά των παραγωγικών μονάδων στα Ε.Π. στην απασχόληση, λαμβάνοντας υπόψη τις έμμεσες και τις προκαλούμενες επιδράσεις, εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 181 χιλ. θέσεις

απασχόλησης και αντιστοιχεί σχεδόν στο 4% της απασχόλησης στην Ελλάδα. Κάθε θέση εργασίας στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις των Πάρκων της ΕΤΒΑ εκτιμάται ότι στηρίζει 4,1 θέσεις εργασίας στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας.

Η δραστηριότητα των βιομηχανικών μονάδων στα ΕΠ έχει επίδραση και στα δημόσια έσοδα, με περίπου €3,2 δισεκ. συνολικά, εκ των οποίων €1,0 δισεκ. συνεισφέρονται άμεσα από την δραστηριότητα στα ΕΠ.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η δραστηριότητα στα ΕΠ της ΕΤΒΑ έχει ιδιαίτερα ισχυρό οικονομικό αντίκτυπο στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, με τη συνολική συνεισφορά να εκτιμάται σε 19% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής της περιφέρειας. Ακολουθούν οι περιφέρειες της Ηπείρου (17,6%) και της Κεντρικής Μακεδονίας (15,9%).

Αντίστοιχα ισχυρή είναι η συνολική συνεισφορά και στην απασχόληση στις περιφέρειες. Στην δραστηριότητα στα ΕΠ εκτιμάται ότι οφείλεται συνολικά περίπου το 10,1% (ή 22,7 χιλ. θέσεις πλήρους απασχόλησης) της απασχόλησης στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, το 8,9% (ή περίπου 25 χιλ. θέσεις πλήρους απασχόλησης) στην Κρήτη, και το 8,3% (ή 10,2 χιλ. θέσεις) στην Ήπειρο.

5 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η βιομηχανία αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα για την ελληνική οικονομία, ο οποίος τα τελευταία χρόνια καλείται να προσαρμοστεί σε νέες προτεραιότητες, όπως είναι η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, η ενίσχυση της αυτονομίας της και η θωράκισή της έναντι των ακραίων κλιματολογικών φαινομένων. Τα Επιχειρηματικά Πάρκα, ως καλά οργανωμένες περιοχές με κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες, μπορούν να συμβάλουν στην επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού της βιομηχανίας, αλλά και του συνόλου της επιχειρηματικότητας της χώρας, ενώ μπορούν να βελτιώσουν και την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων επιχειρήσεων.

Τα ΕΠ προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, ενώ ενισχύουν την τοπική οικονομία, καθώς συμβάλουν και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η ύπαρξη ΕΠ διευκολύνει την εγκατάσταση των βιομηχανικών μονάδων ως προς τις διαδικασίες αδειοδότησης και τα γραφειοκρατικά ζητήματα.

Το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών, όπως τα δίκτυα ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, φυσικού αερίου, καθώς και οι μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων, συμβάλουν στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρήσεων, τη βιώσιμη διαχείριση και κατανάλωση ενέργειας, ενώ προάγουν και το υπόδειγμα της κυκλικής οικονομίας. Η εγγύτητα σε οδικά δίκτυα, αεροδρόμια, σιδηροδρομικούς σταθμούς ή/και λιμάνια διευκολύνει τις επιχειρήσεις να προωθήσουν τα προϊόντα τους σε ξένες αγορές περιορίζοντας το μεταφορικό κόστος. Στα ΕΠ δίνεται η δυνατότητα ανάπτυξης συνεργειών μεταξύ των εγκατεστημένων επιχειρήσεων, ενώ η εγγύτητα των ΕΠ με ερευνητικά κέντρα και εκπαιδευτικά ιδρύματα, συμβάλει στην ανταλλαγή γνώσεων και πληροφορίας, προάγοντας την καινοτομία, την έρευνα και ανάπτυξη και εν τέλει βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα. Επιπρόσθετα, η παροχή σύγχρονων ψηφιακών υπηρεσιών και τηλεπικοινωνιακών δικτύων στα ΕΠ επιτρέπει στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων, συμβάλει στην υιοθέτηση καινοτόμων

πρακτικών, ενώ προάγει την τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων, επιταχύνοντας τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων, ο οποίος αποτελεί βασική προτεραιότητα της ΕΕ, απαιτεί και την κατάρτιση των εργαζομένων. Η εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού, με στόχο την επιμόρφωση των απασχολούμενων σε σύγχρονες και μελλοντικές προκλήσεις της τεχνολογίας και της οικονομίας αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας και γενικότερα της επιχειρηματικότητας. Σημειώνεται ότι το επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων στην Ελλάδα υπολείπεται συγκριτικά με το μέσο όρο των χωρών της ΕΕ, ενώ τα πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι η ανάγκη για εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό από τις βιομηχανικές επιχειρήσεις αυξάνεται.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για τη στήριξη των επιχειρήσεων αναφορικά με την εκπαίδευση εργαζομένων, η ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ έχει προβεί στη δημιουργία κέντρων εκπαίδευσης και τεχνικής κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού σε σύγχρονα θέματα τεχνολογίας και παραγωγής. Συγκεκριμένα, η ΕΤΒΑ δημιούργησε Κέντρα Εκπαίδευσης, αρχικά στο ΕΠ Θεσσαλονίκης, για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, με στόχο την κάλυψη αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας και την παροχή εξειδικευμένου προσωπικού στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις του ΕΠ.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Η εγχώρια μεταποίηση αποτελεί έναν πολύ σημαντικό τομέα για την ελληνική οικονομία, με σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης. Τα ΕΠ ως καλά οργανωμένες περιοχές με κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες, μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της εγχώριας μεταποίησης και στην επιτάχυνση των επενδύσεων, καθώς και στη γενικότερη αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Τα αποτελέσματα της οικονομικής ανάλυσης αναδεικνύουν την σημασία της δραστηριότητας σε ΕΠ για την ελληνική οικονομία. Η ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. έχει υπό διαχείριση 27 βιομηχανικές περιοχές και επιχειρηματικά πάρκα όπου βρίσκονται εγκατεστημένες περίπου 2.300 επιχειρήσεις, στις οποίες απασχολούνται περίπου 60.000 εργαζόμενοι. Η συνολική συμβολή των ΕΠ στο ΑΕΠ της χώρας εκτιμάται σε περίπου €10,7 δισεκ. για το 2022, που αντιστοιχούν σε 5,2% του ΑΕΠ, με την άμεση συνεισφορά του τομέα να φτάνει το 2,2% του ΑΕΠ. Αντίστοιχα, ισχυρή είναι και η συνολική συμβολή των ΕΠ στην απασχόληση, με περίπου 3,9% της απασχόλησης ή 181 χιλ. ισοδύναμες θέσεις πλήρους απασχόλησης να οφείλεται στην δραστηριότητα των παραγωγικών μονάδων στα ΕΠ. Η δραστηριότητα των βιομηχανικών μονάδων στα ΕΠ έχει επίδραση και στα δημόσια έσοδα, με περίπου €3,2 δισεκ. συνολικά, εκ των οποίων €1,0 δισεκ. συνεισφέρονται άμεσα από την δραστηριότητα στα ΕΠ. Επομένως, η ύπαρξη οργανωμένων υποδοχέων μεταποιητικών δραστηριοτήτων μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, και γενικότερα στη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας.

Τα οφέλη που προκύπτουν από την ανάπτυξη των ΕΠ, τόσο για την εγχώρια βιομηχανία όσο και για το σύνολο της οικονομίας, καθιστούν απαραίτητη την προώθηση δράσεων για τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων ΕΠ, τον σχεδιασμό νέων πάρκων, την εξάλειψη τυχόν ελλείψεων στο κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας αλλά και την παροχή κινήτρων για την μετεγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων σε αυτά.

Η βελτίωση του χωροταξικού σχεδιασμού, με εκσυγχρονισμό των χρήσεων γης εντός των ΕΠ, ενίσχυση του περιορισμού για την εκτός σχεδίου δόμησης, καθώς και η θεσμοθέτηση κανόνων για την επαγγελματική χωροθεσία (βιομηχανία, logistics, κ.α.) μπορεί να συμβάλουν στην ανάπτυξη βιώσιμων ΕΠ. Επιπρόσθετα, η υιοθέτηση ενός αποτελεσματικού και ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας και διαχείρισης ΕΠ, καθώς και η περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών αδειοδότησης με δημιουργία νέας δομής αδειοδότησης αποκλειστικά για Πάρκα θα εκσυγχρονίζουν το ρόλο των βιομηχανικών περιοχών, συμβάλλοντας στην βιομηχανική ανάπτυξη.

Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων επιχειρηματικών πάρκων, καθώς και η δημιουργία νέων σύγχρονων επιχειρηματικών πάρκων, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην εξάλειψη του φαινομένου της διάσπαρτης δόμησης βιομηχανικών μονάδων και την προστασία του περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, ο επανασχεδιασμός παλαιότερων και μη ελκυστικών περιοχών με σύγχρονες ψηφιακές υποδομές, τεχνολογικές υπηρεσίες και «έξυπνα» δίκτυα, καθώς και η δημιουργία «one-stop-shop» διαδικασιών για τις εγκατεστημένες επιχειρήσεις αναβαθμίζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον, και διευκολύνουν την εύρυθμη λειτουργία των εγκατεστημένων επιχειρήσεων. Επιπλέον, η ανάπτυξη και η μετατροπή των υφιστάμενων σε οικολογικά πάρκα, με «πράσινα» έργα υποδομής, και ανάπτυξη επαρκών δικτύων, όπως ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου κ.α., στα πρότυπα διεθνών πρακτικών, θεωρείται ως το αποτελεσματικότερο μέσο για τη μετάβαση της βιομηχανίας σε ένα υπόδειγμα κυκλικής οικονομίας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Ιδιαίτερη σημασία ωστόσο για την υλοποίηση δράσεων αλλά και επενδυτικών έργων με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση των υποδομών και των επιχειρηματικών πάρκων έχει η διάθεση ευέλικτων χρηματοδοτικών μηχανισμών. Σε αυτό το πλαίσιο, το «Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0», με συνολικό προϋπολογισμό €807 δισεκ. μπορεί να στηρίξει επενδύσεις προς αυτή την κατεύθυνση. Ενδεικτικά, στο πλαίσιο του προγράμματος υλοποιούνται επενδύσεις σε σύγχρονες τεχνολογίες και ψηφιακές υπηρεσίες, σε προηγμένο και ψηφιακά ελεγχόμενο βιομηχανικό εξοπλισμό, στα συστήματα ελέγχου της παραγωγής και στην ανάπτυξη των βιομηχανικών συνεργασιών για την ενίσχυση της παραγωγής και της συνεργασίας στο βιομηχανικό οικοσύστημα, καθώς και σε συστήματα που αναβαθμίζουν περιβαλλοντικά. Προβλέπεται επίσης η επιτάχυνση του προγράμματος μετασχηματισμού Βιομηχανία 4.0 και η προώθηση του τομέα της έξυπνης παραγωγής, καθώς και η ανάπτυξη νέας γενιάς βιομηχανικών πάρκων.

Η ETBA ΒΙΠΕ, με την ανάπτυξη επιχειρηματικών πάρκων, με κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες, μπορεί να συμβάλει στην επιτάχυνση των επενδύσεων, στη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της εγχώριας μεταποίησης, καθώς και στη γενικότερη αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.